

महिलांवरील अत्याचाराची प्रकरणे निकाली
काढण्यासाठी गोंदिया, रत्नागिरी आणि
वाशिम येथे प्रत्येकी १ विशेष न्यायालय
स्थापन करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

विधि व न्याय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- विशेष १३१६/५७१/प्र.क्र.१६/का-९

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक:- ९ ऑक्टोबर, २०२५.

- वाचा :- १) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र. सीआरसी ६०९५/(४७)/का.९, दि.१६.०८.१९९६.
२) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र.सीआरसी १०९७/१०६२(१२१)/का.९, दि.०६.०५.१९९८.
३) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र.सीआरसी १००४/५३१/(३८)/का.९, दि. ०३.११.२००७.
४) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र. विशेष १३१३/प्र.क्र.६९/का.९, दि.१७.०१.२०१४.
५) मा.उच्च न्यायालयाची विविध दिनांकाची पत्रे.

प्रस्तावना :-

राज्यातील महिलांवरील अत्याचाराची प्रकरणे त्वरेने निकाली काढण्यासाठी संदर्भ क्र. १ ते संदर्भ क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये अनुक्रमे अहमदनगर, अकोला, अमरावती, औरंगाबाद, बुलढाणा, बीड, जळगाव, नागपूर आणि यवतमाळ, ठाणे, पुणे, कोल्हापूर, मुंबई, नगर दिवाणी सत्र न्यायालय बृहन्मुंबई, भंडारा, चंद्रपूर, धुळे, जालना, लातूर, नांदेड, नाशिक, उस्मानाबाद, परभणी, सांगली, सातारा, सोलापूर, वर्धा, अशा एकूण २७ ठिकाणी विशेष न्यायालये स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. याव्यतिरिक्त प्रलंबित प्रकरणांची संख्या व न्यायदान कक्षाची उपलब्धता विचारात घेता सद्यस्थितीत गोंदिया, रत्नागिरी आणि वाशिम येथे महिलांवरील अत्याचाराची प्रकरणे त्वरेने निकाली काढण्यासाठी ३ विशेष न्यायालये स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

महिलांवरील अत्याचाराची (मतिमंद मुलींच्या प्रकरणांसहित) प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी गोंदिया, रत्नागिरी आणि वाशिम या जिल्ह्यांत विशेष न्यायालये स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर न्यायालयांकरिता प्रत्येकी ५ नियमित पदे व प्रत्येकी २ मनुष्यबळ सेवा बाह्ययंत्रणेद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत. अशा प्रकारे एकूण २१ पदांना पुढीलप्रमाणे मंजुरी देण्यात येत आहे.

अ.क्र	पदाचे नाव	वेतनश्रेणी	पद संख्या (१ न्यायालयासाठी)	पद संख्या (३ न्यायालयांसाठी)
१	जिल्हा न्यायाधीश व अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश	न्यायिक वेतनश्रेणी (J-५) १४४८४०-१९४६६०	१	३
२	लघुलेखक (ग्रेड-१)	४७६००-१५११०० (S-१७)	१	३
३	अधिक्षक	४४९००-१४२४०० (S-१६)	१	३
४	वरिष्ठ लिपिक	२५५००-८११०० (S-८)	१	३
५	कनिष्ठ लिपिक	१९९००-६३२०० (S-६)	१	३
	एकूण		५	१५

* बाह्ययंत्रणेद्वारे घ्यावयाच्या सेवा :

अ.क्र	पदनाम	पद संख्या (१ न्यायालयासाठी)	पद संख्या (३ न्यायालयांसाठी)
१	हवालदार	१	३
२	शिपाई	१	३
	एकूण	२	६

३. विधि व न्याय विभागाच्या दिनांक ०६.०२.२०२४ च्या शासन निर्णयान्वये व दिनांक १०.१०.२०२४ च्या शुद्धीपत्रकान्वये मान्यता देण्यात आलेल्या पदांमधून महिलांवरील अत्याचाराची प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी प्रस्तावित उक्त ३ विशेष न्यायालयांकरीता प्रत्येकी ५ नियमित पदे (१ जिल्हा व अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश, १ लघुलेखक, १ अधिक्षक, १ वरिष्ठ लिपिक, १ कनिष्ठ लिपिक) व प्रत्येकी २ मनुष्यबळ सेवा (१ हवालदार, १ शिपाई) बाह्ययंत्रणेद्वारे उपलब्ध करून अशी एकूण १५ नियमित पदे व ६ मनुष्यबळाच्या सेवा बाह्ययंत्रणेकडून उपलब्ध करून घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. बाह्ययंत्रणेद्वारे सेवा घेताना वित्त विभागाच्या दिनांक २७.०४.२०२२ च्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक तत्वांचे अनुपालन करण्याची दक्षता संबंधित न्यायालयाने घ्यावी.

५. सदर अस्थायी पदांना दि. २८.०२.२०२६ नंतर पुढील मुदतवाढ घेणे आवश्यक राहील.

६. उपरोक्त प्रस्तावांतर्गत खर्च भागविण्यासाठी नवीन स्वतंत्र लेखाशिर्ष निर्माण करून विहित पध्दतीने निधी अर्थसंकल्पित करण्यात येईल.

७. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौ.सं.क्र. ३३१/व्यय-५, दि.२४.०४.२०२३ अन्वये तसेच, मा. मंत्रिमंडळाच्या दि. २९.०७.२०२५ रोजीच्या बैठकीत झालेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०२५१००९१८२१४८६८१२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सागर ज. बोंद्रे)
उप विधि सल्लागार नि उप सचिव

प्रत ,

१. मा. राज्यपाल महोदय यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मा. मंत्री, वित्त व नियोजन यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मा. मंत्री, नगर विकास यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा. महाप्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई.
८. प्रबंधक (निरीक्षणे-१), उच्च न्यायालय, मुंबई.
९. प्रबंधक (वित्त व अर्थसंकल्प), उच्च न्यायालय, मुंबई.
१०. प्रमुख जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, संबंधित जिल्हे,
११. जिल्हा कोषागार अधिकारी, संबंधित जिल्हे ,
१२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१३. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१४. महालेखापाल - एक/दोन (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
१५. वित्त विभाग - कार्यासन व्यय-५/अर्थ-११,
१६. विधि व न्याय विभाग-कार्यासन-३ (आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी)
१७. विधी व न्याय विभाग - कार्यासन-११,१२,२३,२४,२५,
१८. निवड नस्ती/का.९.